

Sygn. akt VIII U 2106/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2016 r. w Gliwicach

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 czerwca 2015 r. **nr** (...)

1. oddala odwołanie;
2. przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu wnioski zawarty w odwołaniu złożonym w dniu 23 października 2015 r. o przeliczenie emerytury przez zastosowanie art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt: VIII U 2106/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 czerwca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu H. K. ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdzie podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura zaś stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przeliczenie świadczenia w myśl art. 110a oraz zastosowanie aktualnej kwoty bazowej. Ubezpieczony podniósł, iż z dniem 1 maja 2015r. dokonano nowelizacji przepisów ustawy emerytalno – rentowej a odwołujący spełnia przesłanki do przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110a tej ustawy. Ubezpieczony podniósł, iż po przyznaniu prawa do emerytury pracował a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem okresu zatrudnienia przypadającego po uzyskaniu emerytury jest wyższy niż 250%. Dodatkowo ubezpieczony wnioskował o przeliczenie jego świadczenia na podstawie art. 26 ust. 6 ustawy, wskazując iż zastosowanie do obliczenia świadczenia tablic trwania życia obowiązujących w dniu osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego jest dla niego korzystniejsze, gdyż okresy te są krótsze, co przekłada się na wysokość świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie argumentując, iż odwołanie od decyzji z dnia 30 czerwca 2015r. nastąpiło dopiero w dniu 23 października 2015r. a zatem z naruszeniem terminu miesięcznego. Nadto organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony H. K. urodził się w dniu (...)

Na podstawie decyzji (...) Oddział w Z. z dnia 28 kwietnia 2010r. ubezpieczony uzyskał prawo do emerytury z dniem 1 marca 2010r.

Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przyznano emeryturę (podstawa obliczenia emerytury). Tak obliczona kwota została podzielona przez średnie dalsze trwanie życia (203,90 miesięcy). Obliczone świadczenie wyniosło 5533,55 zł brutto.

Sąd ustalił, iż ZUS dokonał również hipotetycznego obliczenia emerytury ubezpieczonego w oparciu o art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. (decyzja z dnia 30 marca 2010r. i z dnia 5 października 2010r.)

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych 1991 – 2000, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 338,73% i w myśl obowiązujących przepisów (art. 15 ust. 5) został ograniczony do 250%. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono (ostatecznie po korekcie stażu pracy na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 12 sierpnia 2010r. sygn. VIII U 1154/10) 46 lat, 4 miesiące i 8 dni okresów składkowych i 1 miesiąc i 25 dni okresów nieskładkowych. Obliczenie podstawy wymiaru świadczenia i jego wysokości nastąpiło przy zastosowaniu kwoty bazowej 2716,71 zł.

Tak obliczona emerytura wyniosła 4746,78 zł i była niższa od emerytury ustalonej na podstawie art. 26 ustawy.

Kolejnymi decyzjami ZUS dokonywał waloryzacji świadczenia oraz jego przeliczenia z uwagi na zmianę stażu.

Ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu do 30 kwietnia 2011r.

W dniu 11 maja 2015r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury, powołując się na nowelizację ustawy o emeryturach i rentach z dnia 5 marca 2015r. i wskazując, iż jego wynagrodzenie przekraczało 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Decyzją z dnia 30 czerwca 2015r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, iż ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdzie podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału

początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura zaś stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Ubezpieczony złożył odwołanie od decyzji ZUS z dnia 30 czerwca 2015r.

Jednocześnie odwołujący złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego załączając art. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku Rp-7 za lata 2010-2011.

Kolejny wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego złożył ubezpieczony w dniu 23 października 2015r.

Decyzją z dnia 29 października 2015r. ZUS przeliczył emeryturę odwołującego poprzez zwiększenie świadczenia o kwotę wynikającą z podzielenia składek zaewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem ich waloryzacji przez średnie dalsze trwanie życia na dzień zgłoszenia wniosku (171,50 miesięcy).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje iż wniosek ZUS o odrzucenie odwołania nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi art. na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzje lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.

Zgodnie natomiast z § 3 sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

W niniejszej sprawie ubezpieczony po wydaniu zaskarżonej decyzji z dnia 30 czerwca 2015r., w dniu 29 lipca 2015r. wniósł do ZUS pismo, w którym nie zgadzał się z treścią tej decyzji. W związku załączonym do pisma nowym wnioskiem ZUS nie nadał temu odwołaniu biegu traktując go jako nowy wniosek a nie jako odwołanie.

W istocie już pismo z dnia 29 lipca 2015r. stanowi odwołanie od decyzji z dnia 30 czerwca 2015r., a zatem zostało wniesione w terminie. Dlatego też postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 1 marca 2016r. Sąd Okręgowy w Gliwicach odmówił odrzucenia odwołania.

W ocenie Sądu odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony od 1 marca 2010r. jest uprawniony do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Bezspornie emerytura została obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalno-rentowej.

Przedmiotem sporu jest wysokość emerytury ubezpieczonego. Ubezpieczony złożył bowiem w dniu 11 maja 2015r. wniosek o przeliczenie emerytury w związku ze zmianą przepisów ustawy emerytalno-rentowej z dniem 1 maja 2015r. i wprowadzeniem art. 110a.

Ustawą z dnia 5 marca 2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 552) wprowadzono zmiany w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z wprowadzonym wskazaną wyżej nowelizacją art. 110a ust. 1 wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko organu rentowego, iż przepis powyższy nie znajdzie zastosowania do ubezpieczonego.

Niezależnie od tego, że ubezpieczony kontynuował zatrudnienie i wskazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne przypadającą w części po przyznaniu świadczenia, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%, przepis art. 110a ustawy nie znajduje zastosowania do emerytur tzw. Kapitałowych obliczonych w oparciu o art. 26 ustawy.

Podstawę obliczenia emerytury ubezpieczonego stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego (art. 25 ust. 1).

Ostatecznie zaś – zgodnie z art. 26 ust. 1 – emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W wysokości tak ustalonego świadczenia nie znajduje odzwierciedlenia ani wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ani aktualnie obowiązująca kwota bazowa.

Wprawdzie przy ustalaniu prawa do emerytury na nowych zasadach tzw. Emerytury kapitałowej (art. 25 i 26 ustawy) oblicza się kapitał początkowy dla celów obliczenia emerytury, jednak obliczenie kapitału początkowego następuje na dzień 31 grudnia 1998r. a następnie dokonuje się jego waloryzacji. Zatem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia oraz aktualna kwota bazowa pozostają bez znaczenia dla obliczenia kapitału początkowego.

Art. 110a znajduje zastosowanie do przeliczenia emerytur przyznanych na starych zasadach tj. obliczonych w myśl art. 53 ustawy emerytalno-rentowej, gdzie bezpośredni wpływ na wysokość świadczenia ma kwota bazowa oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Ubezpieczony jednak pobiera emeryturę obliczoną na podstawie art. 26 ustawy i nie ma prawa do emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy. Jak bowiem wykazały wyliczenia organu rentowego, emerytura ubezpieczonego obliczona na podstawie art. 26 ustawy jest świadczeniem wyższym niż obliczona na podstawie art. 53 ustawy.

Reasumując, z opisanych wyżej względów, świadczenie ubezpieczonego nie może zostać przeliczone w oparciu o art. 110a ustawy, a zatem zaskarżona decyzja ZUS jest prawidłowa.

W konsekwencji, Sąd w punkcie 1 wyroku na mocy (...) § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

W punkcie 2 wyroku Sąd – na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. – przekazał do rozpoznania organowi rentowemu wniosek zawarty w odwołaniu złożonym w dniu 23 października 2015r. o przeliczenie emerytury przez zastosowanie art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd zwraca uwagę, iż taki wniosek nie był wcześniej przedmiotem rozpoznania organu rentowego.

Zgodnie natomiast z treścią art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 25 maja 1999r. (II UKN 622/98), iż nie jest możliwe merytoryczne rozpoznanie sprawy przez sąd z pominięciem organu rentowego i bez umożliwienia ustosunkowania się przez ten organ, jako powołany do podejmowania decyzji w pierwszej instancji w przedmiocie ewentualnych uprawnień wnioskodawcy. Przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. W rzeczywistości bowiem, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, sąd nie rozstrzyga o zasadności wniosku, nie działa w zastępstwie organu rentowego i nie ustala prawa do świadczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010r., II UK 84/10, LEX nr 661518).

Sąd Okręgowy zwraca uwagę, iż jest związany treścią zaskarżonej decyzji. Treść decyzji organu rentowego wyznacza zakres i przedmiot rozpoznania sądowego, w którym sąd rozstrzyga o zasadności odwołania w granicach przedmiotu zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie objęte treścią zaskarżonej decyzji, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do tejże decyzji (art. 477 § 2, art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2011r., III UZ 17/11, LEX nr 1422061).

(-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek